

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกรุอานว่า

﴿فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النهل : 43)

ความว่า “ตั้งนั้นผู้เจ้าจงถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากแม้ไม่รู้”

(อันนะหฺล : 43)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น ได้บ่งบอกให้มนุษย์ทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในทัศนะของอิสลามแล้วไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงทุกคนล้วนแล้วแต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นเป็น ฟิรฎู¹ เหนือมุสลิมทุกคนซึ่งสอดคล้องกับวามะของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ที่กล่าวว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))²

ความว่า “การศึกษาหาความรู้ นั้นเป็นฟิรฎูเหนือมุสลิมทุกคน”

การศึกษาหาความรู้ นั้นจะเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาจิตวิญญาณ ร่างกาย และจิตใจ ของมนุษย์ให้เติบโตเป็นบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และการศึกษา นี้เองจะเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะสร้าง คนให้อยู่ในกรอบหรือครองครองธรรมที่ติงามได้ โดยเฉพาะผู้ซึ่งที่ถูกเรียกว่าเป็นมุสลิม นั้น ย่อมหนี ไม่พ้นต่อการศึกษาหาความรู้ ซึ่งอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษา เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขของมนุษย์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า และในขณะที่การศึกษาหาความรู้ นั้นจัดอยู่ ในระดับสูงส่งอันจะนำไปสู่อารยธรรมของประชาชาติเพื่อให้เกิดความมีเกียรติในชีวิต ท่านศาสดา มุฮัมมัด ﷺ ได้ส่งเสริมประชาชาติของท่านให้มีการศึกษา เพราะการศึกษาหาความรู้ นั้นคือการเรียนรู้ ในทุกสาขาวิชาให้เป็นแนวทางสู่การเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอิสลาม อันได้แก่ กฎกติกากี่ ประชาชาติมุสลิมใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้การศึกษาในอิสลามจึงมิใช่เป็น หน้าที่เฉพาะสถาบันการศึกษาเท่านั้นแต่เป็นความรับผิดชอบในทุกหน่วยงานของสังคม

ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า

¹ ฟิรฎู คือ กฎข้อบังคับ

² หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224

ผู้เรียนมีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542) สำหรับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้นเน้นการปฏิบัติผ่านกระบวนการลูกเสือ ซึ่งได้รับการบรรจุให้เป็นกิจกรรมในหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติ กิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการที่ทั่วโลกยกย่องและยอมรับ เป็นวิธีการฝึกอบรมคนให้รู้จักความเป็นประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนี้วิชาลูกเสือยังสอนให้นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ มุ่งพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ (ปรัชญา นนทะสี, 2557 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาพร ธรณินทร์ (2537 : 22) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาด้านลูกเสือของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปี 2536 พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนที่ได้ผลดีในการสอนเด็กนักเรียนไทย คือ กิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากการจัดระบบแบบแผนการฝึกอบรมที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นกิจกรรมที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน

กิจกรรมลูกเสือโลกเป็นขบวนการฝึกอบรมเยาวชนที่กว้างขวางไปทั่วโลกและกำลังก้าวหน้ารุ่งเรืองขึ้นไป มีสมาชิกลูกเสือ มากกว่า 16 ล้านคน ใน 150 ประเทศ และดินแดนต่าง ๆ การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัครไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดบริการเพื่อคนต่างวัย ต่างวุฒิทั่วไป วัตถุประสงค์ของการลูกเสือก็เพื่อช่วยบุคคลในการพัฒนาตนเองทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม การลูกเสือไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2454 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ กิจกรรมลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนา ทักษะการมนุษย์ สร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีตามความคาดหวังของสังคม โดยที่การลูกเสือมีวัตถุประสงค์ คือ การฝึกอบรมบ่มนิสัยให้ลูกเสือมีหลักการชัดเจนมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับหลักการพัฒนาการศึกษา (สมชัย วุฒิปรีชา, 2534 : 12 อ้างถึงใน บุญส่ง อันอาสา, 2556 : 1) กิจกรรมลูกเสือถือว่าเป็นกิจกรรมที่หลักสูตรกำหนดอยู่ในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการจัดกิจกรรมมาโดยตลอด แต่การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะเน้นเนื้อหาสาระโดยให้นักเรียนได้รู้โดยการฟัง หรืออ่านเพียงอย่างเดียวไม่อาจปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ได้ เช่น ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่เป็นไปตามกระบวนการลูกเสือ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบกิจกรรมกระบวนการลูกเสือครั้งหนึ่ง ๆ จะมีขั้นตอนการสอนประกอบด้วย พิธีเปิดประชุมกอง เพลงหรือเกม ปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหา เล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ และปิดประชุมกอง เป็นกระบวนการฝึกหรือสอนในลักษณะการปฏิบัติจริง โดยมุ่งให้ลูกเสือมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ การฝึกให้มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นระเบียบ ว่องไว อดทน ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี อบรมในด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น รวมทั้งมีการฝึกสมาธิและรู้จักสำนึกในความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (พรศรี ศรีสุข, 2544 : 12 อ้างถึงใน บุญส่ง อันอาสา, 2556 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

คณะลูกเสือแห่งชาติเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ (พระราชบัญญัติลูกเสือ, 2551 : 2) กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บังคับตามหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเป็นคนดีใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 27) ทั้งนี้เพราะปรัชญาของการลูกเสือคือการทำให้นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนมีทักษะการดำเนินชีวิตมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ศีลธรรมจริยธรรมรู้จักเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และการมีงานทำรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพราะการบริหารและการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สอดคล้องกับความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียนและปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบต่อรู้จักแก้ปัญหาที่มีเหตุผลการช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม (วาสนา เจริญเปลี่ยน และ นิมิตร มิ่งมีทรัพย์, 2553 : 210)

การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อจะให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการขององค์การลูกเสือโลก องค์การลูกเสือมุสลิมนานาชาติ และองค์การลูกเสือแห่งชาติหรือสมาคมลูกเสือต่าง ๆ ต้องมีระบบในการแบ่งประเภทของเสือตามความเหมาะสมและความจำเป็น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีระบบการแบ่งลูกเสือคล้าย ๆ กันหรือเหมือนกัน จะแตกต่างกันไม่มากนัก การฝึกอบรมและกิจกรรมจะเน้นเรื่องระบบหมู่ การเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตยฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัย ทักษะวิชาลูกเสือ ความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ตนถนัด ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและส่งเสริม สนับสนุนให้คนเป็นคนดี มีพละทานมีสมบุรณ์ แข็งแรง รู้แพ้ รู้ภัย เสียสละ อดทน มีความเห็นใจผู้อื่นโดยยึดหลักลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก การอบรมปณิธานลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมือง ในหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจึงได้กำหนดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และลูกเสือวิสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมบริการด้านต่างๆ และฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผ่านช่วงชั้นตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพลูกเสือ (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2551)

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสืออย่างต่อเนื่องเพื่อสนองวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 12 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ เช่น โครงการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นความรู้เบื้องต้น วิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ขั้นสูง วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ขั้นสูง และวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นความรู้ขั้นสูง โดยมีเป้าหมายและผลผลิตเหมือนกัน คือ 1) เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย อุดมการณ์ของลูกเสือวัตถุประสงค์และการฝึกอบรมตามกลวิธีของคณะลูกเสือแห่งชาติ 2) เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความสามารถบริหารงานลูกเสือภายในกลุ่ม/กองหรือสังกัดของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาลูกเสือได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตน และ 4) เพื่อปลูกฝังให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกระดับได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระเบียบวินัยให้เยาวชนของชาติ ด้วยวิธีการทางลูกเสือ (นัทชัย ปาลบุตร, 2552 : 3)

การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในปัจจุบันมีสภาพและปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ เรื่องรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีได้ในทุก ๆ กิจกรรมและเป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นในรายละเอียดบางอย่างขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติ จึงปฏิบัติกิจกรรมในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ อีกทั้งสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้เป็นไปตามหลักสูตรในทุก ๆ กิจกรรม เช่น กิจกรรมการเดินทางไกล เนื่องจากจะต้องพาลูกเสือและเนตรนารีออกนอกสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลและเกิดความเสี่ยงต่อนักเรียน จึงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ ผู้เรียนจึงมีข้อจำกัดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้นจึงทำให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำแทบทุกด้าน ซึ่งในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ตามระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมีคุณภาพด้อย (สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอสายบุรี, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ จันทร์แรม (2546: 3) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่พบในการนิเทศติดตามผลของสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมลูกเสือสามัญ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างชัดเจนการจัดการเรียนการสอนไม่ครบขั้นตอน สอนไม่เต็มเวลา ไม่เต็มหลักสูตร การวัดและประเมินผลไม่มีระบบ ขาดความต่อเนื่อง ผลที่ออกมาไม่น่าพอใจ โรงเรียนขาดสื่อและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องและขาดข้อมูลสารสนเทศ

ที่เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ และจากการวิจัยของระวีวรรณ ไตรคุ้มตัน (2553 : 4) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของบุคลากรโรงเรียนระดับจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัญหาด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาโรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนขาดหลักการเลือกเฟ้นกิจกรรม และโรงเรียนจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ รวมทั้งผู้บริหารไม่สนับสนุนให้จัดกิจกรรมลูกเสือ และผู้บริหารไม่เข้าร่วมในกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของสว่าง โอฬาริกบุตร (2530 : 86) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 พบว่ามีปัญหาด้านบุคลากร คือ ปัญหาผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือหาผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ยากและไม่ค่อยรับผิดชอบต่อกิจกรรมลูกเสือแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือในด้านการบริหารมีผลต่อผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ต้องร่วมกันวางแผนและวางนโยบายในการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับหลักการอิสลามในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามกระบวนการที่สอดคล้องกับวิถีของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีให้บรรลุตามวิสัยทัศน์จุดหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงระดับการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.2 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.3 ผลการวิจัยสามารถทราบถึงผลการเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.4 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.5 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในการให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีเพื่อการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม

1.4.6 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.7 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษา วางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.8 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้จากการวิเคราะห์ นับเป็นองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหา และตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

- 1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
- 2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
- 3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาโดยแยกออกเป็น ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

1.1 ตัวแปรของผู้บริหาร

- 1.1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย และเพศหญิง
- 1.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 31 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป
- 1.1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.1.4 ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

1.1.5 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

1.2 ตัวแปรของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี

- 1.2.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย และเพศหญิง
- 1.2.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 31 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป
- 1.2.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.2.4 ประสบการณ์ในการเป็นครู แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เป็นครูต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

1.2.5 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

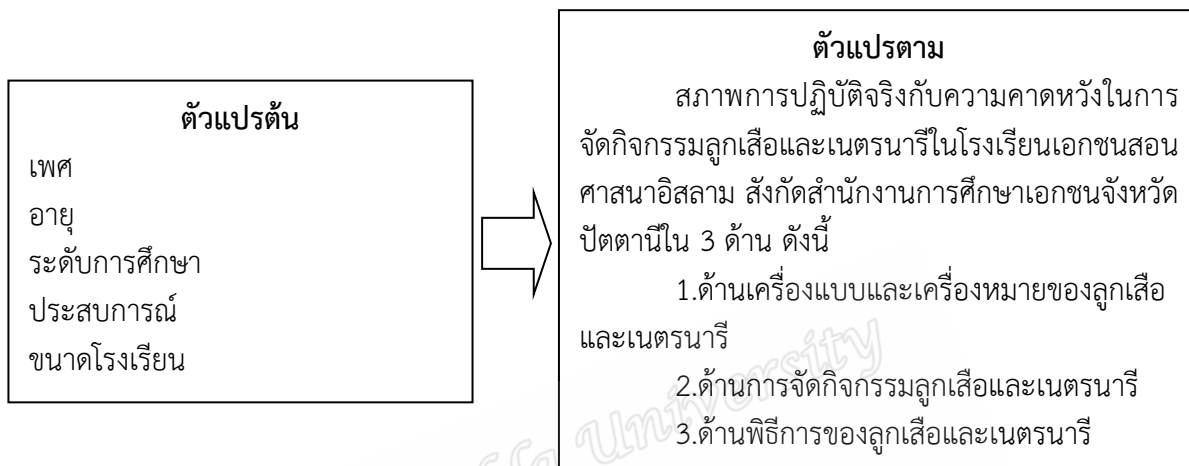
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
- 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
- 2.3 ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

จากกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาโดยแยกเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ตัวแปรต้นดังกล่าวจะส่งผลต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.7.1 การอ้างอิงอัลกุรอานผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสูเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อันนะฮฺลี : 43) หมายถึง สูเราะฮ์ อันนะฮฺลี อายะฮ์ ที่ 43

1.7.2 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224) โดยใช้การเขียนแบบเชิงอรรถ

1.7.3 การแปลและการอธิบายความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคำภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาวาเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.7.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ – ไทย และ อาหรับ – อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.7.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่งปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...)

1.7.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2557 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2548

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบหานะฮู วะตะอาลา” หมายถึง “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์และความสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอนามของพระองค์

1.8.2 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “คือลัลลอฮู อะลัยฮิ วะสลัลม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านเราะสูล ﷺ หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.8.3 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อะลัยฮิสสะลาม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านนะบีต่าง ๆ หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.8.4 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮู” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอนามของพวกเขา

1.8.5 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮุม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอนามของพวกเขา

1.8.6 ﴿...﴾ วงเล็บปีกกาใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.8.7 ((...)) วงเล็บคู่ จะใช้สำหรับตัวบทหะดีษ

1.8.8 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.8.9 “...” อัฒภาคจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอูละมาอ์

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.9.1 สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่ละประเภทแต่ง เมื่อต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางลูกเสือ โดยมีข้อกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ โดยให้นักเรียนชายที่เป็นมุสลิมแต่งเครื่องแบบลูกเสือตามประเภทของลูกเสือ กางเกงขายาว ส่วนนักเรียนหญิงที่เป็นมุสลิมแต่งเครื่องแบบเนตรนารีแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรืออาจจะใช้เป็นชุดแขกยาว และใช้ผ้าคลุมศีรษะให้มีสีตามประเภทของลูกเสือ แทนหมวกและผ้าผูกคอ โดยมีเครื่องหมายประจำจังหวัด หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อจังหวัดนั้นแทน

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เริ่มตั้งแต่การเปิด-ปิดประชุมกอง การใช้เกมหรือการร้องเพลง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ในกิจกรรมลูกเสือซึ่งไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กิจกรรม

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี หมายถึง รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมทางการลูกเสือ เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลูกเสือทุกคนจะต้องกระทำร่วมกัน หรือมีส่วนร่วม และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยการปฏิบัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในทุก ๆ กระบวนการและทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ เช่น พิธีการถวายราชสดุดี กิจกรรมนันทนาการในภาคกลางคืน การชักธงชาติ การลอดซุ้มเข้าค่าย พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม พิธีการสวนสนาม การประชุมนายหมู่ลูกเสือ พิธีรอบเสาธงในการอยู่ค่ายพักแรม (การฝึกอบรม) พิธีการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์) และพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง ตลอดจนพิธีการเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ เป็นต้น

1.9.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.9.3 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีหรือผู้ทำหน้าที่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือ เหล่าลูกเสือและประเภทลูกเสือ โดยมีผู้กำกับกองลูกเสือหนึ่งคน และรองผู้กำกับกองลูกเสือไม่เกินสิบคน

1.9.4 เพศ หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง

1.9.5 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.9.6 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษาของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ.2541 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2551) ดังนี้

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

1.9.7 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus